

วิจารณ์

โรคปอดอักเสบ ในผู้ป่วยสูงอายุ 60 คน เปรียบเทียบกับกลุ่มควบคุม 60 คน ในการศึกษาพบว่า ผู้ป่วยกลุ่มอายุมาก ๆ ยังมีโอกาสเกิดโรคปอดอักเสบมากกว่ากลุ่มอายุน้อยกว่า และถ้ามีโรคเดิม เช่น โรคหลอดเลือดสมอง โรคปอด โรคตับ ภาวะโลหิตจาง ภาวะโปรตีนต่ำ ถือเป็นปัจจัยเสี่ยงสำคัญต่อการเกิดโรคปอดอักเสบ ซึ่งต่างจากการศึกษาในต่างประเทศเล็กน้อย การศึกษาในประชากรสูงอายุ >65 ปี ในสหรัฐอเมริกาที่เป็นโรคหัวใจและโรคปอด มีโอกาสเกิดโรคปอดอักเสบ 45% และ 12% ตามลำดับ³ จากรายงานการศึกษาในต่างประเทศ จึงแนะนำให้ฉีดวัคซีนโรคปอดอักเสบ (Pneumococcal vaccine) ในผู้สูงอายุ >65 ปี โดยเฉพาะถ้ามีปัจจัยเสี่ยงได้แก่ โรคหัวใจและหลอดเลือด โรคปอด โรคเบาหวาน โรคตับแข็ง^{2,4,5,6} นอกจากนี้มีการศึกษาเพิ่มเติมในโรคมะเร็งเม็ดโลหิตขาว ม้ามทำหน้าที่ผิดปกติ ผู้ที่ได้รับยากดภูมิคุ้มกัน ควรได้รับวัคซีนเช่นเดียวกัน² Breiman RF และคณะ ได้รายงานการดื้อยา ของเชื้อโรคปอดอักเสบมากขึ้นเรื่อย ๆ⁷ เป็นการดื้อยาต่อ penicillin ที่เรียกว่า penicillin resistant *Streptococcus pneumoniae* (PRSP) และดื้อยาอื่นอีกเรียกว่า drug resistant *S. pneumoniae* (DRSP) ปัจจุบันในประเทศไทยพบว่าเชื้อดื้อยาประมาณร้อยละ 50 ถึงร้อยละ 55 นับว่าเป็นปัญหาในการรักษาผู้ป่วย^{8,9} การให้วัคซีนป้องกันน่าจะให้ผลดีกว่า

วัคซีนปอดอักเสบ ขณะนี้เป็น 23 type vaccine มีชนิดที่มีส่วนประกอบของ 0.25% phenol (PNEUMOVAX) หรือ 0.01% thimerosal (PNUIMUNE) Musher DM และคณะ พบว่าในผู้สูงอายุที่เป็นโรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง การสร้างภูมิคุ้มกันน้อยกว่าปกติ¹⁰ ระยะเวลาในการป้องกันโรคในผู้สูงอายุยังไม่ทราบชัดเจน¹¹ Roghmann KJ และคณะ พบว่าระดับ Antibody ที่ให้การป้องกันโรคได้ใน 1 ปี เป็น 19% ในผู้สูงอายุ 65-79 ปี และ 40% ในผู้ที่อายุ >81 ปี ในสถานพักฟื้นคนชรา¹² Shapiro ED และคณะได้ศึกษาผลการป้องกันโรคของวัคซีน พบว่า ได้ผล 93% ในผู้สูงอายุ <55 ปี และ 46% ในผู้ที่อายุ >85 ปี หลังจากได้รับวัคซีนเป็นเวลา 3 ปี^{13,14} การศึกษาในประเทศไทยเกี่ยวกับการป้องกันโรคและการใช้วัคซีนโรคปอดอักเสบยังไม่ค่อยมีการศึกษาในประชากรกลุ่มใหญ่ ควรมีการส่งเสริมการวิจัยในลักษณะนี้ให้มากขึ้น การใช้วัคซีนในปัจจุบันก็ยังไม่แพร่หลายนัก ขาดการยอมรับจากผู้สูงอายุ เพราะขาดข้อมูลและคำแนะนำจากแพทย์ แพทย์เองไม่เห็นความสำคัญของการให้วัคซีนป้องกันโรคในผู้สูงอายุ¹⁵ ไม่เหมือนการให้ความสำคัญของการให้วัคซีนป้องกันโรคในเด็ก

สรุป

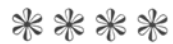
โรคปอดอักเสบเป็นโรคที่พบได้บ่อยในผู้สูงอายุ โดยเฉพาะเมื่อมีปัจจัยเสี่ยงคือโรค

หรือภาวะอื่นร่วมด้วย เช่น โรคหลอดเลือดสมอง โรคปอด โรคตับ หรือโรคหัวใจ จากรายงานของต่างประเทศ ผู้ป่วยสูงอายุ เมื่อเป็นโรคปอดอักเสบ มักจะมีภาวะแทรกซ้อนร้ายแรง เช่น ติดเชื้อในกระแสโลหิต เยื่อหุ้มสมองอักเสบ การหายใจล้มเหลว และเสียชีวิตในที่สุด การทราบถึงปัจจัยเสี่ยง จึงช่วยให้สามารถเฝ้าระวังโรคในผู้ป่วยกลุ่มนี้ สามารถให้วัคซีนป้องกันหรือให้การรักษาได้ทันเวลาที่ ควรส่งเสริมให้แพทย์ทุกท่านตระหนักถึงแนวคิดในการป้องกันโรค ร่วมกับการรักษาโรคด้วย ตลอดจนการจัดทำมาตรฐานและแนวทางการส่งเสริมสุขภาพ และการให้วัคซีนในผู้สูงอายุ ทั้งในระดับประเทศและระดับนานาชาติต่อไป

เอกสารอ้างอิง

1. Bentley DW. Pneumococcal vaccine in the institutionalized elderly : review of past and recent studies. *Rev Infect Dis* 1981 ; 3 (Suppl) : 561-70.
2. Centers for Disease Control. Pneumococcal polysaccharide vaccine : Recommendations of the Advisory Committee on Immunization Practices (ACIP). *MMWR* 1989 ; 38 : 64-8, 73-6.
3. Centers for Disease Control. Assessing adult vaccination status at age 50 years. *MMWR* 1995 ; 44 : 561-3.
4. Centers for Disease Control. Influenza and pneumococcal vaccination coverage levels among persons aged >65 years - United States, 1973-1993. *MMWR* 1995 ; 44 : 506-7, 513-5.
5. Fedson, DS. Clinical practice and public policy for influenza and pneumococcal vaccination of the elderly. *Clin Geriatr Med* 1992 ; 8 : 183-99.
6. Centers for Disease Control. Recommendations of the advisory committee on immunization practices (ACIP) : prevention of pneumococcal disease *MMWR* 1997 ; 46(RR-8) : 1-24.
7. Breiman RF, Butler JC, Tenover FC, et al. Emergence of drug-resistant pneumococcal infections in the United States. *JAMA* 1994 ; 271 : 1831-5.
8. Anunnatsiri S, Chetchotisakd P, Mootsikapun P, Anuncharoen A. Pneumococcal infection and the trend in penicillin resistance at Srinagarind Hospital 1995-1999 . *J Infect Dis Antimicrob Agent* 2000 ; 17 : 97-100.
9. Aswapokee N, Tiengrim S, Charoensook B, Dhirapatra C. Resistant pneumococci in a university hospital. *J Infect Dis Antimicrob Agents* 1998 ; 28 : 1206-11.
10. Musher DM, Watson DA, Dominguez EA. Pneumococcal vaccination : work to date and future prospects. *Am J Med Sci* 1990 ; 300 : 45-52.
11. Bolan G, Broome CV, Facklam RR, et al. Pneumococcal vaccine efficacy in selected populations in the United States. *Ann Intern Med* 1986 ; 104 : 1-6.
12. Roghmann KJ, Tabloski PA, Bentley DW. Immune response of elderly adults to pneumococcus : variation by age, sex and functional impairment. *J Gerontol* 1987 ; 42 : 265-70.

13. Sims RV, Steinmann WC, McConville JH, et al. The clinical effectiveness of pneumococcal vaccine in the elderly. *Ann Intern Med* 1988 ; 108 : 653-7.
14. Shapiro ED, Berg AT, Austrian R, et al. The protective efficacy of polyvalent pneumococcal polysaccharide vaccine. *N Engl J Med* 1991 ; 325 : 1453-60.
15. Bentley DW. Vaccinations. *Clin Geriatr Med* 1992 ; 8 : 745-60.

ทน

มูลนิธิโรงพยาบาลกลาง

ทุน มูลนิธิโรงพยาบาลกลาง

	จำนวนเงิน	
1. ทุน แสวง เนตรายน	10,000.-	บาท
2. ทุน ชาวศาลเจ้าพ่อเสือ	110,500.-	"
3. ทุน เพ็ญผล ทิพย์ปัญญา	33,576.35	"
4. ทุน ถนอมศรี เอกชัยชาญเวช	2,000.-	"
5. ทุน ปรีดี เจริญผล	10,000.-	"
6. ทุน สัมเชื้อ ยูวบูรณ์	2,000.-	"
7. ทุน พ.ท. นิตย์ เวชวิชิต	1,000.-	"
8. ทุน หลวงประธานคดีศาสตร์	2,000.-	"
9. ทุน พ.ญ. นवलนถ หล่อเลิศวิทย์	1,000.-	"
10. ทุน น.พ. นิยม ต่อวงศ์	1,000.-	"
11. ทุน น.พ. ถวิล เรศานนท์	1,000.-	"
12. ทุน น.พ. ประเสริฐ - อรอนงค์ นุดกุล	501,000.-	"
13. ทุน น.พ. ประกิต นุดกุล	1,000.-	"
14. ทุน น.พ. วันชาติ - พ.ญ. ประไพพรรณ สุภจัตุรัส	1,000.-	"
15. ทุน พ.ญ. สุนันท์ จารุวัฒน์	1,000.-	"
16. ทุน น.พ. อติสร นรเศรษฐกุล	1,000.-	"
17. ทุน น.พ. กำธร ดันติเสวี	6,000.-	"
18. ทุน น.พ. สุธี ลิ้มอักษร	1,000.-	"
19. ทุน คุณเลิศ - คุณทองเปลว ศักดิ์รูดี	51,000.-	"
20. ทุน พ.ญ. ปราณี - บัญชา บุญยะพุกกะณะ	1,000.-	"
21. ทุน คุณวรรณวิภา พลากร	1,000.-	"
22. ทุน น.พ. ชิดเชื้อ เศรษฐบุตร	1,000.-	"
23. ทุน น.พ. วีระศักดิ์ วัชรชาติ	1,000.-	"
24. ทุน น.พ. ประสิทธิ์ กัณกา	1,000.-	"
25. ทุน น.พ. มนตรี สัจจินานนท์	1,000.-	"
26. ทุน ดร. ชุน - เจริญ ศรียากษ์	51,000.-	"
27. ทุน น.พ. วีระภาส - คุณประทีน ภูมมะภูติ	1,000.-	"
28. ทุน คุณสถาพร บุญเกิด	1,000.-	"
29. ทุน น.พ. ประทีป สุขสมบัติ	1,000.-	"
30. ทุน ม.ล. เต๋อ สนิทวงศ์	1,000.-	"